

Puukaupan hintatilastoinnin ja indeksoinnin kehittäminen

PuuMa 12.10.2010

Marja Kokkonen
maa- ja metsätalousministeriö, metsäosasto

Ehdotus puukaupan tilastoinnista 12.10.2010

Tiedonkeruun organisointi

- Metla vastaa puukaupan tilastoinnista ja sen kehittamisestä osana Suomen virallista tilastoa.
- Tiedonkeruun kehittäminen tapahtuu kahdessa vaiheessa
- **Ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2011 alusta** tiedonkeruu organisoidaan siten, että Metsäteollisuus ry:n jäsenyritykseltään jo valmiiksi keräämää tietoa hyödynnetään täysimääräisesti. Metsäteollisuuden hinta- ja määrätietojen tulisi olla metsäkeskuskohtaisia. Suomen Sahojen jäsenyritykset, joilla on valmiit sähköiset järjestelmät, alkavat myös toimittaa vastaavia tietoja suoraan Metlaan.
- Metsäteollisuus ry:n aineistoa täydennetään kuukausittain tehtävällä lisäkyselyllä, joka kattaa alueittain tarkasteltuna merkittävimmät Metsäteollisuus ry:n ulkopuoliset puunostajat, jotka eivät toimita viikkotietoja.
- Viikkotilastointi on siten ennakkotilasto ja lopulliset luvut puukaupan hinnoista ja määristä julkaistaan kuukausittain.
- Ensimmäisen vaiheen aikana rakennetaan järjestelmä, jolla Metla kerää tarvittavat tiedot yrityksiltä suoraan Metlaan
- **Toisessa vaiheessa vuoden 2012 alusta** lukien Metla kerää tiedot suoraan kaikilta toimittajilta. **Tai analysoidaan vuoden 2011 aikana uuden tilastoinnin toimintaa ja tarvittaessa rakennetaan tiedon keruu Metlaan vuoden 2012 aikana.**

Ehdotus puukaupan tilastoinnista 12.10.2010

Tietosisältö

Ensimmäinen vaihe

- Metsäteollisuus ry ja osa Suomen Sahojen jäsenistä toimittaa viikoittain hakkuutavoittaiset (ensiharvennus, muu harvennus ja päätehakkuu) määrä- ja hintatiedot.
- Metsäteollisuus ry:n ulkopuoliset muut ostajat toimittavat kuukausittain hakkuutavoittaiset määrä- ja hintatiedot.
- Nykyisen kuuden pääpuutavaralajin lisäksi kysytään myös mänty- ja kuusipikkutukin ostomäärät ja hinnat.
- Hintatiedot toimitetaan ilman hintalisiä.
- Metla varmistaa yksittäisten puunostajien tietosuojan, kun tilaston luokituksia tarkennetaan.

Toinen vaihe

- em. tiedot toimitetaan suoraan Metlaan vuoden 2012/2013 alusta ensimmäisen vaiheen perusteella tehdyn ratkaisun mukaan.

Ehdotus puukaupan tilastoinnista 12.10.2010

Tilastoinnin aluejaot

- Puun viikoittaisessa ja kuukausittaisessa tilastoinnissa siirrytään seitsemään hinta-alueeseen. Nykyinen Pohjanmaan alue jaetaan kahtia metsäkeskusrajojen mukaan siten, että Rannikko/Pohjanmaan (1b) ja Etelä-Pohjanmaan (7) metsäkeskukset muodostavat oman hinta-alueensa, toiseen alueeseen kuuluvat Kainuun (11) ja Pohjois-Pohjanmaan (12) metsäkeskukset.
- Metsäkeskuskohtaiset hinnat kalenterivuosittain julkaistaan tilastovuotta seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

Puukauppatilaston kattavuuden parantaminen

- **Ensimmäisessä vaiheessa** Metla kysyy kuukausittain alueellisesti edustavalta otokselta viikkoilmoituksen ulkopuolisilta yrityksiltä metsäkeskuskohtaisia puumäärä- ja hintatietoja. Otoksen koko on arviolta 10-15 yritystä, joilta Metla kysyy tiedot suoraan. Aineisto pyritään saamaan kunnittain.
- Lisäotoksen tiedot yhdistetään Metlassa Metsäteollisuus ry:n ja osan Suomen Sahojen jäsenistä metsäkeskuskohtaisiin datoihin.
- Tavoitteena on, että tilaston nykyinen 11 päivän tuotantoviive säilyy ennallaan.
- Viikkotilaston tavoiteaikataulu säilyy ennallaan
- **Toisessa vaiheessa** Metla saa tiedot suoraan Metsäteollisuus ry:n ja Suomen Sahojen jäsenyrityksiltä (jos analyysin perusteella näin päätetään)
- Viikkotilasto julkaistaisiin seuraavana torstaina, kuukausitilastossa kahden viikon viive
- Molemmissa vaiheissa kaikki puumarkkinatyöryhmässä edustettuina olevat tahot tukevat oman roolinsa mukaisesti tietojen toimittamista Metlaan

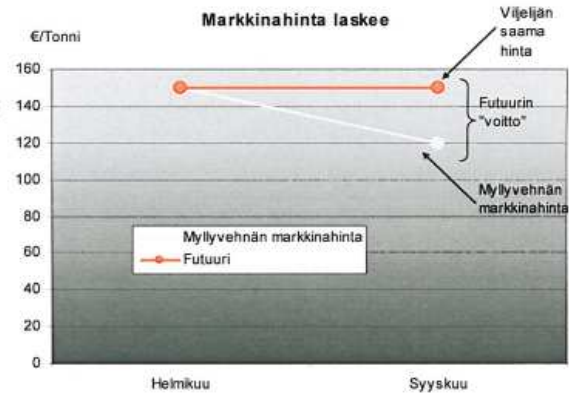

Puukaupan indeksoinnin kehittäminen

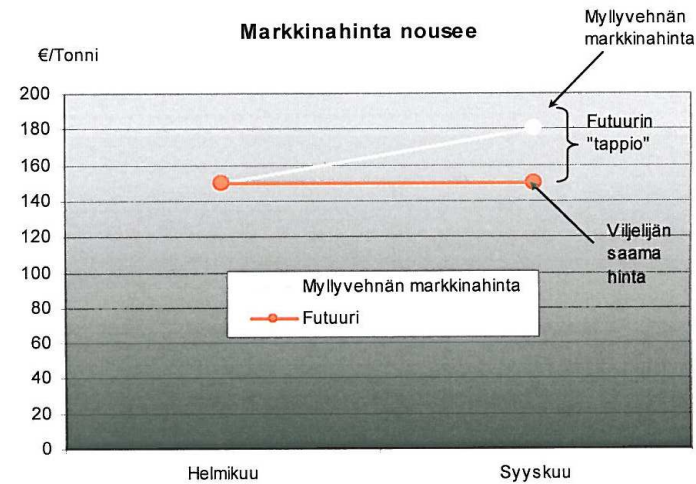
ESIMERKKI 1 – MARKKINAHINTA LASKEE

- Helmikuu
  - Viljelijä uskoo viljan hintojen heiluvan voimakkaasti. Hän kiinnittää hinnan osalle kesän 2009 vehnäsadostaan. Viljelijä myy 10 kpl:n (á 50 tonnia) marraskuussa 2009 erääntyvää vehnäfutuuria hintaan 150 €/t
- Syyskuu
  - Markkinahinta laskenut lokakuussa tasolle 120€/t
    - Viljelijä sulkee suojauksen ostamalla 10 futuuria.
    - Suojaus on tuottanut voittoa $[150 \text{ €/t} - 120 \text{ €/t}] \times 50 \text{ t} \times 10 \text{ kpl} = 15.000 \text{ €}$
    - Samanaikaisesti viljelijä myy fyysisen vehnän päivän hintaan

ESIMERKKI 2 – MARKKINAHINTA NOUSEE

- Helmikuu
  - Viljelijä uskoo viljan hintojen heiluvan voimakkaasti. Hän kiinnittää hinnan osalle kesän 2009 vehnäsadostaan. Viljelijä myy 10 kpl:n (ä 50 tonnia) marraskuussa 2009 erääntyvää vehnäfutuuria hintaan 150 €/t
- Syyskuu
  - Markkinahinta on noussut lokakuussa tasolle 180€/t
    - Viljelijä sulkeen suojausken ostamalla 10 futuuria
    - Suojaus on tuottanut tappiota $[150€/t - 180€/t] \times 50 t \times 10 = -15.000€$
    - Samanaikaisesti viljelijä myy fyysisen vehnän päivän hintaan

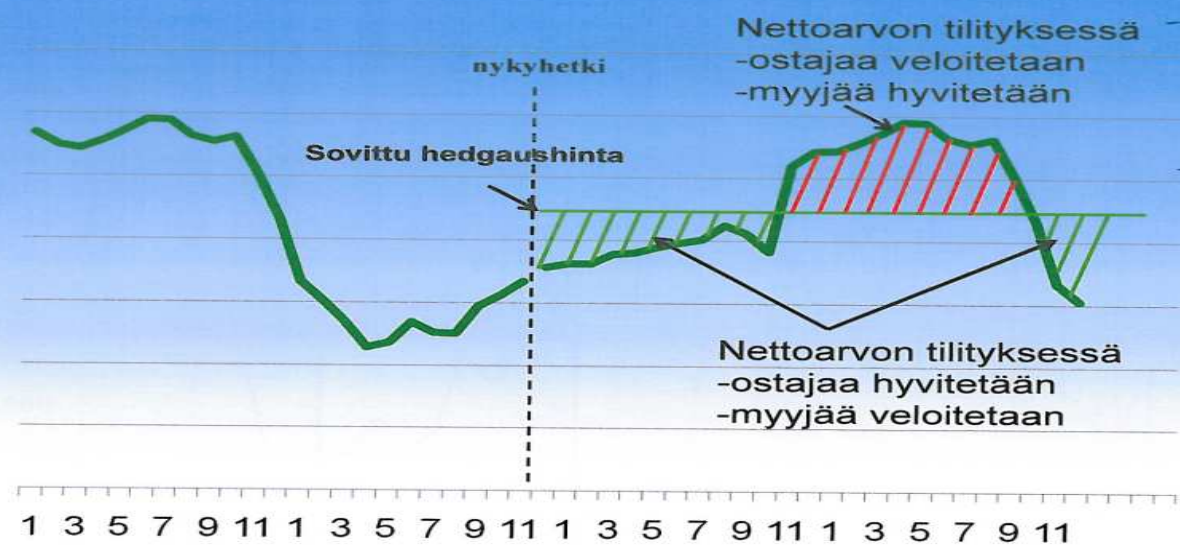
Indeksi toimitussopimuksen viitehintana (1)

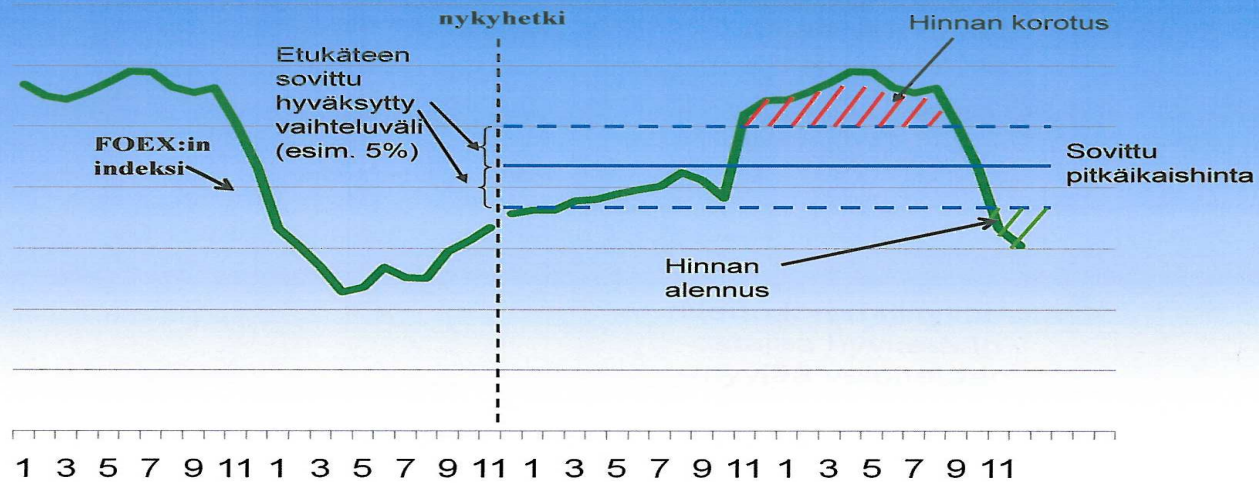
Indeksin käyttö hedgauksessa

Indeksi toimitussopimuksen viitehintana (2)

Maksut tapahtuvat esim. kuukausittain. Niiltä kuukausilta joilla hinta ylittää sovitun vaihteluvälin, hintaa korotetaan tai alennetaan muuten voimassa pysyvistä perushinnasta. Samaa periaatetta sovelletaan myös pankkien hoitamissa hedgauksissa (nk. collar = "kaulus" jossa vain vaihteluvälin ylityksistä hyvitetään/veloitetaan)

Indeksointiryhmän työn perusteella

- Ryhmässä: Juha Ojala, Sixten Sunabacka, Jorma Länsitalo, Anu Islander, Juha Hakkarainen, Marko Mäki-Hakola/Pauli Rintala, Jukka-Pekka Ranta (ei osallistunut kokouksiin), Marja Kokkonen
- Kuultu asiantuntijoina: Antero Hellemaa, OP-Pohjola; Timo Teräs, FOEX Indexes Oy ja Kyösti Pietola, MTT
- Kokoukset 16.9. ja 23.9.2010

Esitykset

- Indeksoinnin kehittämistä tulee jatkaa; voi palvella sekä myyjiä että ostajia tasoittamalla hintavaihteluita ja lisäämällä ennustettavuutta
- Indeksointi olisi käyttökelpoinen pitkäaikaisissa sitoumuksissa ja puukauppasopimuksissa, nopeimmin institutionaalisten omistajien metsissä, mutta myös yksityismetsissä

Indeksointiryhmän työn tuloksia

Esitykset (jatkuu)

- Indeksoinnin käytön tulisi olla sidoksissa puukaupan aikataulutettuihin määrällisiin sitoumuksiin
- Hintajouston tulisi toimia sekä ylös- että alaspäin indeksin kehityksen mukaisesti
- Ainakin alkuvaiheessa indeksin tulisi perustua puukaupan hintoihin
  - Yksinkertainen
  - Olisi vertailukelpoinen muiden maiden vastaaviin indekseihin ja rinnalla voitaisiin käyttää lopputuotteiden indeksivertailuja
  - Eri lopputuotteiden painoarojen löytäminen hankalaa ja aiheuttaa spekulatioita; voidaan harkita, kun kokemusta puun hintoihin perustuvasta indeksistä

Indeksointiryhmän työn tuloksia

Esitykset (jatkuu)

- Toimisi parhaiten ostajan ja myyjän välisenä sopimuksena, koska
  - pörsseissä vähän aktiviteettia, joka liittyy puukauppaan
  - johdannaismarkkinoilla ei ole indeksiä, joka reagoisi suomalaisten tuotteiden hintakehityksen kanssa
  - olisi yksinkertainen ja selkeä; ei välikäsiä
  - voidaan tehdä pienestäkin kaupasta
  - ei niin paljon spekulatiota kuin pörssissä
- Ei kannattaisi suojata koko puumäärää varsinkaan isommissa kaupoissa
- Viljakaupassa suojataan seuraavan vuoden sato, metsän kasvatuksessa ja myynnissä vara odottaa > luotava varma systeemi
- Talvi- ja kesäleimikot haasteena; kuinka kausitasoitus huomioon?

Indeksointiryhmän työn tuloksia

Esitykset (jatkuu)

- Ratkaistava alueellinen jako (koko maa alueena?) ja eri puutavaralajien indeksointi (kullekin oma?)
- Metlan tilastoinnin tarkentuminen tuo hyvän pohjan (FOEX: tarvitaan sekä ostajan että myyjän ilmoittamat tiedot??)
- Ensin päätettävä indeksoinnin sisältö, sitten indeksin tuottaja
- Markkinat tuottavat indeksiin perustuvat tuotteet ja palvelut
- Indeksointityöryhmä valmis jatkamaan työtään PuuMa-työryhmän 12.10. evästyksen perusteella

